

Oponentský posudek na diplomovou práci Štěpánky Jůnové *Výzkum možností výuky ve virtuální realitě a v prostředí Second Life* (Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK v Praze, 2008)

Diplomantka předložila k posouzení práci, která se zabývá aktuálními problémy výuky cizích jazyků prostřednictvím nových vyučovacích metod využívajících počítačové techniky a nových metod přenosu informací. Diplomová práce je koncipována tak, aby sloužila jako metodický návod pro tvorbu výukového softwaru v oblasti výuky cizích jazyků a je zamýšlena současně i jako návod na realizaci vzdělávacích aktivit v prostředí Second Life. Autorka se nejprve stručně zabývala historií výuky cizích jazyků; upozornila především na změny probíhající po druhé světové válce. Stručně připomněla přínos Komenského k výuce cizích jazyků, z českých teoretiků výuky cizích jazyků zmínila i nedávno zesnulého prof. Malíře. Vynechala (vcelku logicky) školu prof. Barneta, který se nejen zasloužil o výrobu jazykových laboratoří, ale v návaznosti na pražskou lingvistický kroužek se pokusil se svými spolupracovníky rozpracovat metodu aktivní výuky cizích jazyků prostřednictvím audioorálních laboratoří. Audioorální laboratoře a jejich vývoj by si možná zasloužily jistou dávku pozornosti, neboť jejich konstrukce v průběhu druhé světové války umožnila poválečnou aktivizaci výuky cizích jazyků v období před masovým nástupem výpočetní techniky.

Řekne-li se výuka cizích jazyků, většinou se tím myslí výuka tzv. moderních či světových jazyků, ve skutečnosti k nim patří i latina a řečtina, které byly tradičně vyučovány na gymnáziích. Nástupem reálných gymnázií se zmenšil prostor výuky těchto klasických jazyků ve prospěch jazyků moderních. Jazyková výuka přitom ještě v počátku dvacátého století tvořila podstatné jádro celého vyučování, neboť učení psychologicky vycházelo z teorie transferu: přenos získaných dovedností v jednom předmětu se přenesl i do předmětů jiných.

K práci je možné vznést některé drobné připomínky. Autorka předpokládá, že čtenář bude ovládat počítačový slovník a bude se suverénně pohybovat v prostředí nových médií. Ve skutečnosti je účelem vědeckých prací čtenáře informovat a přibližovat mu ty informace, které mu mají být zprostředkovány. Proto by neškodilo věnovat větší pozornost definicím, ať již jde o klíčový pojem Second Life, avatar, streamovat, Flash formát apod. Podobně by bylo možné text ještě jednou přehlédnout a opravit některé drobné překlepy v textu, dotáhnout či upravit některé formulace. Práce by měla mít jasnější závěr či vyústění.

Je třeba konstatovat, že autorka si vytkla poměrně ambiciózní cíl: vytvořit práci, která bude mezioborová - bude se pohybovat mezi teorií informací, pedagogickou (didaktickou) teorií a

teorií aplikovaného užití počítačové techniky, resp. jejích moderních (virtuálních) možností. Tím pádem text plyně přechází z výukové do technické roviny a zpět, ale je otázkou, zda by nebylo do budoucnosti vhodné se více specializovat jak na rozpracování vyučovací technologie z pedagogického hlediska na straně jedné, užití počítačů a nových technických možností na straně druhé. Je ovšem třeba upozornit, že pedagogická teorie má po celá desetiletí se prohlubujícím dluhem v oblasti modernizace, protože nedokázala propojit nové moderní technické prostředky výuky s rozvojem teorie a dokonce - což je ohromující - většina pedagogických učebnic dodnes tuto oblast zcela ignoruje. Hnacím motorem pokroku v této oblasti jsou tedy většinou praktici, kteří se nebojí experimentovat - a teprve *ex post* se pokoušejí vytvořit adekvátní teoretické reflexe. To, co je v jistém smyslu slabostí práce, plyne z celkové úrovně zaostávání teoretického vývoje moderního vyučování, která od druhé světové války výrazně pokulhává za nově objevovanými praktickými možnostmi. Z tohoto hlediska je zároveň přínosné, že se autorka odvážíla vstoupit do oblasti, kde stále ještě není možné spolehlivě opřít o prameny - ani o sekundární literaturu.

Práce splňuje požadavky kladené na práce magisterské; navrhovaná klasifikace: velmi dobře.

20. 8. 2008

doc. PhDr. Jaroslav Kot'á